

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 25/08/2020)

Tình hình nổi bật

Tờ Rappler Philippines ngày 14/08 đưa tin Chính quyền địa phương Kalayaan ở Palawan đã ra sắc lệnh đặt tên cho 6 bãi cát và rạn san hô ở Trường Sa. Theo đó, 4 bãi cát là Pag-asa Cay 1, 2, 3 và 4, trong khi các rạn được đặt tên là Pag-asa Reef 1 và 2. Khẳng định điều này nhằm củng cố yêu sách của Philippines và việc đặt tên cho các bãi cát và rạn san hô nói trên là phù hợp.

Bộ Ngoại giao Philippines ngày 20/8 gửi công hàm ngoại giao phản đối lực lượng Trung Quốc tịch thu ngư cụ của ngư dân nước này hồi tháng 5 vừa qua tại vùng biển xung quanh bãi cạn Scarborough (Trung Quốc gọi là bãi Hoàng Nham). Bộ Ngoại giao PLP cũng lên tiếng phản đối việc Trung Quốc có hành động phá sóng radio nhằm vào các máy bay của Philippines thực thi nhiệm vụ tuần tra hàng hải hợp pháp ở Biển Đông. Đáp lại, phía Trung Quốc bảo vệ các hoạt động của tàu tuần duyên, cho rằng chúng chỉ thực thi các hoạt động chấp pháp bên trong lãnh thổ của mình và tố ngược Manila vi phạm và kêu gọi “dừng ngay lập tức các hành động khiêu khích phi pháp”.

Ông Tb Haeru Rahayu, Tổng Giám đốc Cơ quan Giám sát Nguồn lợi Thủy sản và Biển Indonesia ngày 22/8 cho biết Bộ Hàng hải và Ngư nghiệp Indonesia đã bắt giữ 2 tàu cá mang cờ Việt Nam vì “đánh bắt cá trái phép” tại Biển Bắc Natuna (Indonesia). Các thủy thủ Việt Nam đã không kháng cự khi bị bắt giữ.

CNN Philippines ngày 23/08 cho biết Ủy ban Đối ngoại Hạ viện Philippines đã phê duyệt dự luật in bản đồ Philippines, bao gồm cả vùng đặc quyền kinh tế (EEZ) và Sabah, trên hộ chiếu của Philippines. Ông Cagayan de Oro Rep. Rufus Rodriguez, tác giả của dự luật cho biết điều này nhằm "nhấn mạnh và khẳng định chiến thắng của Philippines trên Biển Tây Philippines trước Trung Quốc tại Tòa Trọng tài Quốc tế, và các quyền pháp lý và lịch sử đối với Sabah. Việc đưa bản đồ vào tài liệu du lịch là một tuyên bố mạnh mẽ rằng Philippines đang khẳng định các quyền chủ quyền của mình đối với Biển Tây Philippines và EEZ.

BTQP Mỹ Mark Esper ngày 24/8 đánh giá cạnh tranh Mỹ - Trung là cuộc đối đầu giữa trật tự quốc tế mở, tự do với hệ thống chuyên chế của ĐCS Trung Quốc. Lực lượng PLA

đóng vai trò quan trọng trong việc định hình trật tự toàn cầu, tạo điều kiện thuận lợi để ĐCS Trung Quốc cưỡng ép và xâm phạm chủ quyền các quốc gia. Để đối phó, Bộ Quốc phòng Mỹ đã triển khai cách tiếp cận toàn diện: (i) xây dựng lực lượng mạnh đủ năng lực cạnh tranh, ngăn chặn và chiến thắng trên đất liền, biển, bầu trời, không gian và không gian mạng; (ii) mở rộng và củng cố hệ thống đồng minh và đối tác, tạo ưu thế vượt trội với đối thủ; (iii) xây dựng năng lực cho các đối tác toàn cầu. Mỹ cam kết sát cánh cùng các đồng minh và đối tác nhưng các nước cùng chí hướng nên chia sẻ gánh nặng cùng Mỹ và thận trọng trong chính sách với Trung Quốc.

BTQP Philippines Lorenzana ngày 24/8 khẳng định (i) yêu sách quyền lịch sử trong "đường lưỡi bò" của Trung Quốc nuốt trọn gần hết Biển Đông là "bịa đặt" và là sản phẩm "trong trí tưởng tượng"; (ii) các lực lượng của Trung Quốc mới là những người thực hiện các hành vi khiêu khích bất hợp pháp (gồm việc chiếm đóng bất hợp pháp các khu vực nằm trong vùng đặc quyền kinh tế của Philippines). Ông Lorenzana đưa ra tuyên bố nhằm đáp trả Bộ Ngoại giao Trung Quốc (hôm 21/8 Trung Quốc khẳng định lực lượng cảnh sát biển Trung Quốc đã tiến hành các hoạt động thực thi pháp luật và "hành động của họ là có thể hiểu được", và cáo buộc các máy bay quân sự Philippines xâm phạm không phận Trung Quốc tại một vùng biển tranh chấp và yêu cầu Manila "ngay lập tức chấm dứt hành động khiêu khích phi pháp").

Thời báo Hoàn Cầu ngày 24/8 cho biết một chi đội cứu hộ phòng bị của Hải quân Chiến khu miền Nam Trung Quốc thực hiện huấn luyện lặn biển mức độ sâu tại Biển Đông. Độ lặn sâu trung bình của đợt huấn luyện là 80m, sâu hơn nhiều so với lặn thông thường. Mục tiêu nhiệm vụ của các thợ lặn hải quân gồm cứu hộ dưới biển, trục vớt tàu đắm, cứu hộ chiến hạm trên mặt biển.

VOA Cambodia ngày 25/8 cho biết trong 7 tháng đầu năm 2020 Đại sứ quán Mỹ tại PhnomPenh đã tổ chức rất nhiều các sự kiện và hoạt động, bao gồm các buổi tọa đàm và phỏng vấn trên các phương tiện truyền thông nhằm thúc đẩy quan hệ với Campuchia nhân kỷ niệm 70 năm quan hệ Mỹ-Campuchia.

Trang tin Liên hợp quốc phiên bản tiếng Trung 24/8 cho biết Đại sứ Trung Quốc tại Hungary Đoàn Khiết Long trúng cử thẩm phán của Tòa án Quốc tế về Luật biển ITLOS.

Ông Đoàn là một trong 6 người được bầu làm thẩm phán ở vòng đầu tiên bởi các quốc gia thành viên của UNCLOS 1982; năm nhân vật còn lại là các đại diện từ Malta, Italia, Chile, Cameroon và Ukraine. ITLOS là một cơ quan liên Chính phủ do UNCLOS thành lập năm 1996, có 21 thẩm phán với nhiệm kỳ 9 năm, một phần ba số thẩm phán sẽ được bầu mới 3 năm 1 lần, các thẩm phán quốc tịch Trung Quốc từng trúng cử trước đây gồm: Triệu Lý Hải (1996-2000), Hữ Quang Kiến (2001-2007), Cao Chí Quốc (2008-2020).

Đại diện Thương mại Lighthizer và Bộ trưởng Tài chính Mỹ Mnuchin ngày 24/8 điện đàm với Phó Thủ tướng Quốc vụ viện Trung Quốc Lưu Hạc thảo luận về việc thực hiện Thỏa thuận thương mại giai đoạn 1. Cả hai bên đều nhận thấy sự tiến bộ và cam kết thực hiện các bước cần thiết để đảm bảo sự thành công của thỏa thuận.

Ngoại trưởng Nhật Bản Motegi trao đổi với lãnh đạo Đảng NLD Myanmar Aung San Suu Kyi ngày 24/8 về hỗ trợ của Nhật Bản cho Myanmar nhằm đối phó với đại dịch Covid 19 (Nhật Bản đã hỗ trợ Myanmar 30 triệu USD và khoảng 30 tỷ Yên cho ngân sách hỗ trợ khẩn cấp, cùng với 15 tỷ Yên vốn vay ODA cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ ở Myanmar). Ngoại trưởng Nhật ủng hộ những nỗ lực của Myanmar để cải thiện tình hình tại bang Rakhine, hi vọng việc tiến hành điều tra và truy tố liên quan đến các vụ việc tại bang Rakhine sẽ được tiến hành một cách minh bạch dựa trên những khuyến nghị của Ủy ban ICoE. Ông Motegi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thi hành đúng trình tự các biện pháp tạm thời mà toà ICJ đã đưa ra, và tầm quan trọng của việc hồi hương cho những người bị mất nơi sinh sống.

Báo Sina ngày 25/8 dẫn thông tin SCSPI cho biết máy bay trinh thám 650 của Lục quân Mỹ đã bay vào Biển Đông (đây là lần thứ 10 trong tháng máy bay này tiến vào vùng không phận trên Biển Đông). Khoảng 8h sáng ngày 25/8, máy bay bay qua eo biển Ba Sĩ và tiến về phía Tây. Các máy bay trinh sát tiến vào Biển Đông trước đây chủ yếu thuộc về Hải quân Mỹ và rất hiếm khi có máy bay của Lục quân Mỹ tiến vào Biển Đông.

Góc nhìn quốc tế

+ Đông Nam Á:

Học giả Rommel Banlaoi, Giám đốc Viện nghiên cứu Hoà bình, Xung đột và Khủng bố Philippines ngày 24/8 cho biết Trung Quốc sẽ có lợi thế về mọi mặt trong các cuộc chiến trên không và trên biển ở Châu Á nếu nước này có quyền tiếp cận sân bay và cảng biển ở Dara Sakor tỉnh Koh Kong, Campuchia. Từ đây khu vực này, Trung Quốc có thể phát huy sức mạnh không quân không chỉ riêng ở khu vực Đông Nam Á mà còn vươn tới các khu vực Nam Á và Biển Đông.

Học giả Romel Regalado Bagares, Philippines ngày 24/8 đã có bài viết đăng tải trên trang VERA files, đánh giá rằng có một số dấu hiệu cho thấy Việt Nam sẽ không quay lưng lại trong tranh chấp biển với Trung Quốc. Đó là việc Việt Nam mới đề cử bốn trọng tài viên theo Phụ lục VII của Công ước UNCLOS 1982. Động thái này đề cử của Việt Nam diễn ra trong bối cảnh hiệp định mẫu giữa Singapore và ITLOS được ký kết, cho phép các quốc gia thành viên trong khu vực có thể đưa các tranh chấp trong khuôn khổ UNCLOS tại một Toà đặt ở Singapore (trong trường hợp các quốc gia này lựa chọn). Đây có thể là một giải pháp ít tốn kém hơn cho Việt Nam so với việc lựa chọn Toà tại Hamburg (Đức).

Biên tập: Tài Kiên

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc. Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.